

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ T.**, bývajúceho v K. a **2/ S.**, bývajúcej v K., zastúpených JUDr. T., advokátkou v K., proti žalovanej **A.**, so sídlom v B., IČO: X., **o určenie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva k bytu**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41 C 205/2005, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2012 sp. zn. 3 Co 49/2011, 3 Co 50/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 29. októbra 2010 č.k. 41 C 205/2005-712 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 3. októbra 2011 č.k. 41 C 205/2005-779 uložil žalovanej povinnosť uzavrieť so žalobcami 1/, 2/ zmluvu o prevode vlastníctva bytu podľa § 5 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“) tak ako uviedol vo svojom výroku plné znenie tejto zmluvy. Pri rozhodovaní vychádzal z § 15 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu štátu na iné osoby, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, § 17 ods. 1, 3, § 18a, § 18a, § 29 ods. 3, ods. 8 zákona č. 182/1993 Z.z., § 100, § 101, § 102 Občianskeho zákonníka a § 3 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu. V súvislosti so vznesenou námietkou premlčania žalovanou súd prvého stupňa poukázal na citáciu § 29 ods. 8 zákona č. 182/1993 Z.z., z ktorého vyplýva, že vlastníci domov sú povinní s nájomcami bytu uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu do dvoch rokov odo dňa, keď nájomca požiadal o prevod vlastníctva bytu. Nájomca môže po uplynutí tejto doby podať návrh na súd, aby uložil splnenie tejto povinnosti. Z vykonaného dokazovania mal za nepochybné, že žalobcovia

požiadali o odkúpenie bytu 18. októbra 1999 a tak právo uplatnené v prejednávanej veci sa mohlo prvý raz vykonať po uplynutí dvojročnej lehoty od podania žiadosti, t.j. 18. októbra 2001. V súlade s § 101 Občianskeho zákonníka lehota na jeho uplatnenie na súde uplynula 18. októbra 2004. Žalobcovia uplatnili svoj nárok na súde 26. mája 2005, teda v čase jej márneho uplynutia a tak uplatnený nárok považoval za premlčaný. Súd prvého stupňa však vznesenie námietky premlčania uplatneného nároku považoval za rozpor s dobrými mravmi. Právna predchodkyňa žalovanej (S.) bola v písomnom kontakte so žalobcami (tak ako to podrobne popísal súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia) a od začiatku utvrdzovala žalobcov v práve a možnosti odkúpenia bytu (náhradného) do vlastníctva žalobcov podľa zákona č. 182/1993 Z.z., na základe čoho žalobcovia za účelom rekonštrukcie uvoľnili byt na P. a v dobrej viere uzavreli so žalovanou zmluvu o nájme bytu na R. (náhradný byt) a do tohto bytu sa aj presťahovali. Svoj názor žalovaná zmenila až po privatizácii S. na základe stanoviska Ministerstva financií SR, teda už v čase, keď bol nárok žalobcov na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva bytu premlčaný. Z uvedeného dôvodu súd dospel k záveru, že žalobcovia nezavinili oneskorené podanie žaloby, práve naopak, oneskorené podanie žaloby zavinila samotná žalovaná svojím správaním, ktoré správanie súd vyhodnotil ako správanie v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia, poukazujúc na prezentovaný názor žalovanej, že keďže je úplne privatizovaná nemá povinnosť prevádzať byty do osobného vlastníctva v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. a v prípade prevodu vlastníctva bytu sa na ňu pri výpočte ceny nevzťahuje § 18 a nasl. citovaného zákona, uviedol, že žiadne ustanovenie zákona č. 182/1993 Z.z., ale ani iného právneho predpisu nespája s neplnením povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu, prípadne na zabezpečenie tejto povinnosti zmluvu o budúcej zmluve, zánik uvedenej povinnosti. Privatizáciou majetku štátu prechádzajú na nadobúdateľa privatizovaného majetku práva a povinnosti súvisiace s privatizovaným majetkom, vrátane povinnosti uzavrieť s nájomcom zmluvu o prevode vlastníctva bytu v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z., pokiaľ táto povinnosť vznikla právnomu predchodcovi nadobúdateľa privatizovaného majetku.

Súd prvého stupňa uznesením z 20. decembra 2010 č.k. 41 C 205/2005-743 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ trovy konania 1 634,19 Eur na účet ich právnej zástupkyne do 15 dní od právoplatnosti uznesenia a v tej istej lehote zaplatiť trovy štátu 1 825,90 Eur na účet Okresného súdu Košice II.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvého stupňa a vyššie označeného uznesenia uznesením z 31. mája 2012 sp. zn. 3 Co 49/2011, 3 Co 50/2011 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z 29. októbra 2010 č.k. 41 C 205/2005-712 v spojení s doplnčiacim rozsudkom z 3. októbra 2011 č.k. 41 C 205/2005-779 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušil jeho uznesenie z 20. decembra 2010 č.k. 41 C 205/2005-743 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň vrátil vec (uznesenie z 2. októbra 2008 č.k. 41 C 205/2005-412) ako bezdôvodne predložené, keďže o odvolaní žalobcov už bolo rozhodnuté odvolacím súdom a to uznesením z 29. júna 2010 sp. zn. 3 Co 210/2009. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené podmienky ani pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku. Z obsahu odvolania vyvodil, že okrem žalovanou označenými odvolacími dôvodmi t.j., že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.), žalovaná uplatňuje dovolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p., keď namieta, že sa súd nevyporiadal s jej argumentmi a právnou konštrukciou § 29 ods. 9 zákona č. 182/1993 Z.z. V tejto súvislosti uviedol, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2001 sp. zn. 5 Cdo 109/2001 uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky č. 1/2003, ktorý podal výklad § 29 ods. 4 zákona č. 82/1993 Z.z. Zdôraznil, že súdna prax nebola úplne jednotná vo výklade § 29 ods. 4 zákona č. 182/1993 Z.z. a poukázal na iné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného v časopise Zo súdnej praxe č. 62/2000 (2 Cdo 21/1999), keď vychádzal zo záveru, že prechod práv a povinností týkajúcich sa prevodu bytov a nebytových priestorov na právneho nástupcu štátneho podniku je viazaný na existenciu zmluvného vzťahu. Odvolací súd vyčítal súdu prvého stupňa, že sa nevyporiadal s argumentáciou žalovanej o nutnosti aplikovať na daný prípad § 29 ods. 9 zákona č. 182/1993 Z.z., čo zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa a preto jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. t.j., že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Závadným procesným postupom súdu sa im znemožnila realizácia procesných práv, priznaných § 213 ods. 2 O.s.p. K možnému použitiu § 29 ods. 4, 9 zákona č. 182/1993 Z.z. na súdený prípad by sa písomne alebo ústne vyjadrili,

zaoberali by sa jednotlivými metódami výkladu zákona a aplikáciou zákona č. 182/1993 Z.z. v súlade s inými všeobecne záväznými predpismi, zaujali by stanovisko, ktorým by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu. Podľa ich názoru zákonné podmienky na zrušenie veci podľa § 221 ods. 1, písm. f/ a h/ O.s.p. splnené neboli, pretože nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa je tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie veci a nie procesnou vadou podľa § 237 O.s.p., ako to vysvetľuje odvolací súd a tiež, ak odvolací súd mal za to, že skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, mal dokazovanie v potrebnom rozsahu opakovať sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.). V takom prípade bolo jeho povinnosťou nariadiť pojednávanie (§ 214 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na uvedené prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. ako dovolacie dôvody § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p., ktoré však bližšie nerozviadli.

Žalovaná považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243 ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v § 237 O.s.p. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., na ktoré poukazovali dovolatelia.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle vyššie citovaného ustanovenia je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významné ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa názoru dovolacieho súdu v posudzovanej veci konanie pred odvolacím súdom takouto vadou nie je postihnuté.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Účelom citovaného ustanovenia je zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Účastník konania má mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Ustanovenie posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Odvolací súd je povinný v prípade, že mieni vec posúdiť podľa iného právneho ustanovenia, vyzvať účastníkov, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Podstatou tejto povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom.

Zo spisu však nemožno vyvodiť, že by v priebehu odvolacieho konania došlo k porušeniu povinnosti vyplývajúcej pre odvolací súd z § 213 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd ako to vyplýva z dôvodov jeho rozhodnutia meritum veci z hľadiska právnej kvalifikácie neposudzoval. Vyčítal súdu prvého stupňa, že sa námietkami žalovanej z hľadiska použitia § 29 ods. 9 zákona č. 182/1993 Z.z. nezaoberal, a preto rozsudok súdu prvého stupňa považoval za nepreskúmateľný, majúci za následok odňatie možnosti žalovanej pred súdom konať (§ 221 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 157 ods. 2 O.s.p.) je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadaava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnených nárokov, ako aj špecifickými námietkami účastníka. Pokiaľ sa preto súd prvého stupňa s rozhodujúcimi skutočnosťami v dôvodoch svojho rozhodnutia nezaoberal, nemohol odvolací súd, bez toho, aby vyvodil procesné dôsledky, takéto rozhodnutie preskúmať. Dovolatelia odňatie možnosti pred súdom konať spájali aj s tým, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, hoci odvolací dôvod zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa vyvodzoval z § 221 ods. 2 písm. h/ O.s.p. t.j., že skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Podľa ich názoru bolo povinnosťou odvolacieho súdu dokazovanie opakovať (§ 213 ods. 3 O.s.p.) a za tým účelom nariadiť pojednávanie (§ 214 ods. 1 O.s.p.). Z obsahu spisu však nevyplýva, že odvolací súd sám opakoval a dopĺňal dokazovanie a preto nedošlo k žiadnemu procesnému pochybeniu, keď rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že pri prejednávaní veci odvolací súd nepochybil, jeho rozhodnutie ani jeho konanie, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo, nevykazuje také procesné pochybenia, ktoré by boli spôsobilé založiť vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Možno preto uzavrieť, že postupom odvolacieho súdu

dovolateľom nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Zrušením rozhodnutia súdu prvého stupňa a vrátením mu veci na ďalšie konanie sa vracia vec do štádia súdneho konania v prvom stupni, čím sa dovolateľom otvára možnosť v pokračujúcom konaní (pred súdom prvého stupňa) uplatniť všetky svoje procesné práva.

K uplatneným dovolacím dôvodom dovolateľov, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.) dovolací súd poznamenáva, že Občiansky súdny poriadok ich považuje za prípustné dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, avšak samotná iná procesná vada, ani samotné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná existencia dovolateľmi namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí v tomto konaní úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo jej v dovolacom konaní trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová